DIN LUMEA LEGIONARĂ

1

EUGEN IONICĂ

1905 – 22/23 Sept. 1939

Note personale, anexă la notele de apărare în procesul din Iunie 1938.

Născut în 1905 în comuna Zărneşti, jud. Braşov, din familie de vechi luptători pentru ideea naţională în fosta Ungarie, am urmat şcoala primară maghiară. Am cunoscut deci de mic toată împilarea maghiară. Liceul la Braşov şi în refugiu în România, ingineria în Germania (München) şi Elveţia (Zürich). Reuşit printre primii (1923–27). Apoi doctoratul în fizico–chimice la Paris (Sorbona). Examenul trecut în 1930 cu cea mai mare menţiune.

Stagiul militar în şcoala de gaze de luptă. De la 1930, asistent şi şef de lucrări la Şcoala Politehnică (specialitatea electro–chimie), iar de la 1936 şi conferenţiar de tehnologia chimică a lemnului. Paralel, inginer consilier la fabrica de timbre, inginer şef de serviciu la Monetăria Naţională.

Am fost crescut de copil, în familia mea, în dragostea cea mai arzătoare de neam. La noi în Ardeal, bunicii şi părinţii mei au dus, toată viaţa lor, o luptă aprigă contra tiraniei maghiare. Am cunoscut împilarea şi trufia opresorului şi de mic am simţit în inimă durerea neamului meu în robia străinilor, până în ziua cea mare, când toate plaiurile s'au luminat de intrarea biruitoare a armatelor române. În acele vremuri de tragedie şi biruinţă mi s'a plămădit sufletul şi am crezut cu toţii împlinirea României Mari ca eliberarea întregului neam român din lanţul robiei seculare. Dar anii de după război, cu frenezia de materialism, cu egoismul, cu divizarea şi ura între fraţi, au strâns inima întregului tineret, distrugându–i un vis

scump. Neamul nostru era în aceeaşi mizerie. Deasupra, tiran, exploatator şi dipreţuitor, era străinul.

Mă durea inima să aud, în anii de studii ce am făcut în străinătate, dispreţul străinilor pentru ţara mea, ţară a mizeriei morale, ţară a corupţiei. O mare dezamăgire m'a cuprins, odată cu pierderea mândriei de a face parte din neamul românesc: umbrirea credinţei în Dumnezeu. Egoismul, pofta de câştig şi satisfacţii materiale începeau să mă stăpânească.

Şi deodată în faţa mea apare lumea legionară. Modestă, tăcută, săracă, ea se ridica din adâncurile istoriei româneşti. O lume nouă. Primii oameni care veneau să dea tot ce puteau şi nu cereau nimic, decât mulţumirea sufletească de a face un bine pentru neamul lor. O mare şcoală de caractere: dragostea între fraţi.

Aşa am cunoscut în tabăra de la Carmen Silva, cea dintâi împlinire a unităţii sufleteşti între ardeleni, bucovineni, regăţeni, etc., în aceeaşi credinţă. Dragostea rezolvă totul. Ruperea de lumea egoismului, a vanităţii, a laşităţii. Jertfa pentru neam. Plămădirea unui suflet nou, mândru şi viteaz, prin munca grea în comun, dezinteresată: Carmen Silva, Drumul la Arnota, Biserica la Drăgăşani.

În această lume am regăsit generaţia mea în floarea ei. Aci am regăsit credinţa în Dumnezeu. Trăirea jertfei Mântuitorului, prin dorinţa vie de a-mi înnobila sufletul, prin fapte bune, prin viaţă curată, prin dragoste de frate întru neamul meu.

Cunoscusem la studii neamuri puternice prin solidaritatea lor, prin gradul de conştiinţă naţională, prin educaţia lor sufletească, prin cultivarea virtuţilor, prin luminarea lăuntrică.

Iată aci cum se ridică neamul meu în această mare de egoism: suflete ce se jertfesc, vieţi în plină primăvară ce se frâng ca să răscumpere în faţa lui Dumnezeu păcatele unui neam întreg.

Iată-i clădind biserici.

Iată-i luptând biruitori în comerţul românesc.

Iată-i dând un suflet nou, dragoste de neam, muncitorimii româneşti, trezind-o şi rupând-o din ghiarele duşmanilor.

Iată-i ducând în toată ţara credinţa într'o mărire românească.

Aceasta am văzut în legiune şi am trăit în această lume. N'am participat la nici o acţiune violentă contra statului cu instituţiile lui, pe care-l doream puternic, spre a putea rezista atâtor duşmani din afară şi dinăuntru. Acest stat, personal l-am servit cu toată conştiinciozitatea, atât pe tărâm didactic şi ştiinţific ca asistent şi conferenţiar al Şcolii Politehnice de 8 ani încoace, cât şi prin contribuţia mea la organizarea şi funcţionarea Monetăriei Naţionale, unde am fost numit şef de serviciu prin Jurnalul Consiliului de Miniştri.

De aceste gânduri am fost animat în toată activitatea mea de până astăzi, iubind şi servind acest neam, la fel cu toţi înaintaşii mei care odihnesc în pământul Ardealului.

N'am lovit pe nimeni, şi cu atât mai puţin mi-ar fi putut trece prin gând să uneltesc contra propriei mele patrii, creiată cu atâtea jertfe. Am căutat să ajut şi eu cu puterile mele la ridicarea neamului meu, prin înnobilarea lui, prin cultivarea virtuţilor strămoşeşti de dragoste pentru neam.

Pentru toată munca tinereţii mele, mă văd acum purtat de zece săptămâni între baionete, chinuit şi umilit în propria mea ţară, rupt de familie şi de laboratorul meu.

Trăiesc doar cu nădejdea că din picătura mea de jertfă curată, va rodi o biruinţă pentru neamul meu.

Cutremurătoarea mărturisire în care îşi arată neţărmurita dragoste de neam, nevinovăţia strigătoare la cer, spulberarea întregii acuzaţii construită pe minciună şi defăimare, nimic nu mai poate întrerupe maşina infernală pusă în mişcare de puterile iadului.

Eugen Ionică, împreună cu înteaga elită legionară va fi smuls familiei, condamnat la ani grei de închisoare.

Câteva precizări referitoare la originea lui Eugen Ionică.

Tatăl lui, inginerul Ion Ionică, a fost directorul fabricii de celuloză şi hârtie Zărneşti şi preşedintele Camerei de Comerţ Braşov.

Mama sa era sora generalului Traian Moşoiu, erou naţional, care în 1918 a comandat armatele române în campania de dezrobire a Ardealului şi tot în fruntea armatelor române a ocupat Ungaria în 1919 şi a alungat guvernul comunist al lui Bela Kuhn (evreu venit din Rusia) instalat la Buda–Pesta, cu 31 de miniştri coreligionari.

România, care în acel moment s'a găsit prinsă între două regimuri comuniste, unul la răsărit şi altul la apus, a făcut acest act de curaj pentru a-l desfiinţa pe unul din ele, fără a fi cerut acordul aliaţilor occidentali[1].

(Foto)

Medalia de argint emisă de autoritățile maghiare în 1919, în onoarea generalului Traian Moșoiu, liberator al Ungariei de regimul comunist Béla Kuhn

1 Datorită unor împrejurări excepţionale, deşi foarte tânăr, am avut prilejul să asist în luna August 1919, la defilarea triumfală de pe Andrassy Ut a trupelor româneşti. Grupuri compacte de Maghiari ovaţionau armata eliberatoare de sub teroarea bolşvică. D.S.

Calvarul
Detenția în închisoarea Râmnicu-Sărat

9 Iulie 1938

Scumpii mei părinți, veștile și cuvintele bune ce am dela voi, mi-au umplut inima de bucurie în aceste grele dar înălțătoare momente ale vieții. Sunt plin de curaj și încredere că viitorul îmi va face dreptate și tare pe credința mea. Sunt sănătos, nu aveți nici o grijă. Stăm în condițiuni omenești, mâncare și odihnă avem suficient. Nu am nevoie de nimic. Lucrurile înapoiate să rămână acasă. Am destule. Nu vă îngrijați, nu vă emoționați, nu vă agitați.

Eugen Ionică dă aici o falsă descriere a condițiilor de detenție, pentru ca familia să nu fie prea îngrijorată.

CARTA POSTALA
ROMANIA
FONDUL AVIATIEI
3 LEI

așteptați senini, se treacă încercarea. Când se vor da autoriz[ații] ne vom revedea. N-am decât grijă ca voi toți să fiți sănătoși și să aveți grijă de Viorica ca să fie calmă, sănătoasă la vreme pentru naștere și să aibă încredere că [illegible]
Vă sărut cu drag Eugen

Dlui și Dnei Ing. Ion Ionică
București II
Str. Francmasonă 7

11 Iulie 1938

Aşteptaţi senini, să treacă încercarea. Când se vor da autorizaţii ne vom vedea. N'am decât grija ca voi toţi să fiţi sănătoşi şi să aveţi grije de Viorica, ca să fie calmă, sănătoasă la nervi pentru naştere şi să aibă încredere că Dumnezeu ne va ajuta.

Vă sărut cu drag

Eugen

Fotografie

Ancuța la 6 luni, în fața portretului tatălui.

16 Septembrie 1938

Tăticule scump şi adorat, singura mângâiere a lui Viorica eşti mata şi cu mine, deaceea ne-a fotografiat pe noi doi împreună.

(Anca la 6 săptămâni!).

R.Sărat 22/I/39

Scumpa mea Viorică,

*În aşteptarea veştilor voastre câteva rânduri de la mine. Par'că niciodată ca la ultima ta vizită n'am avut clipe mai fericite simţindu-vă pe tine şi Ancuţa aşa aproape de mine, cu toată comoara voastră de dragoste şi drăgălăşenie. Totul a trecut aşa de repede şi în singurătate şi suferinţa sufletului meu. Am rămas doar cu chipurile voastre dragi, cu amintirea cuvintelor tale frumoase, a ochilor tăi mari şi înlăcrămaţi. Fii curajoasă Vioraş, stăpâneşte-ţi tot sbuciumul fiinţei tale, ascultă de mama, evită orice te-ar enerva, mai ales cunoştinţa de prietenie dubioasă şi aşteaptă senină, căci ziua revederii noastre în libertate şi bucurie va veni în curând, cu voia lui Dumnezeu vor lua ... **(verso)**.. sfârşit toate suferinţele noastre. Nu vă mai obosiţi cu alergătură cu cereri. Deocamdată cel puţin. Dacă în februarie vei veni să mă vezi tot aici, adu-mi te rog şi restul de lingerie de iarnă, de căldură am nevoie. Te rog transmite încă odată multe şi dragi mulţumiri duduiei Nadia şi scrie-mi cum ai călătorit şi ce face Anca. Eu sunt bine şi vă îmbrăţişez pe toţi cu dor şi vă urez sănătate şi (în curând?)*

Eugen

Pe marginea cărţii poştale, în germană: *Viele Grüsse lui Schwester*

Fotografie:

Eugen Ionică cu Ancuța
în fața zidului închisorii
Râmnicu Sărat.

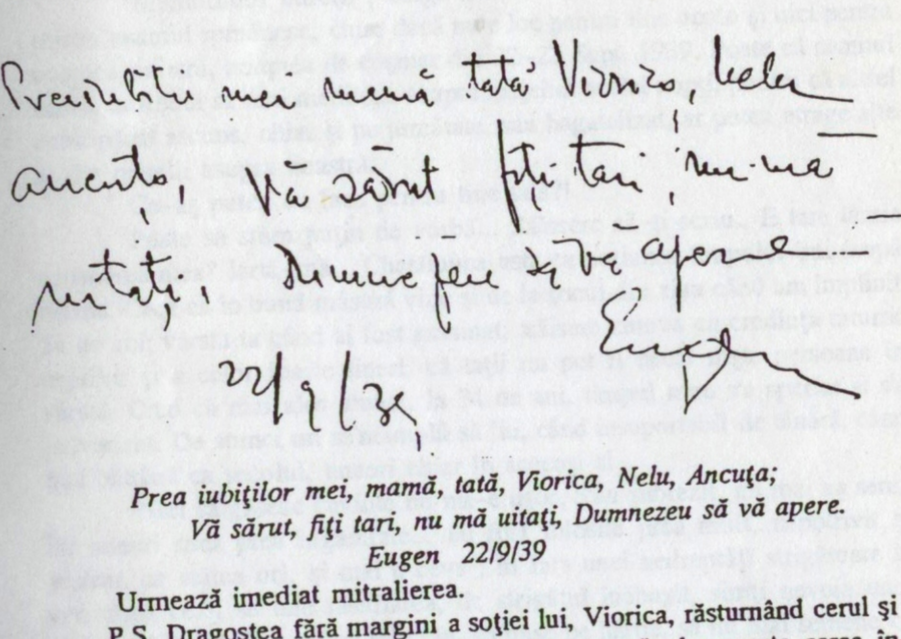
(Singura lor „întâlnire")

ÎMPLINIREA DESTINULUI

22 Septembrie 1939

Eugen Ionică, transferat dela închisoarea Râmnicu-Sărat la spitalul militar din Braşov, este scos împreună cu ceilalţi, legaţi cu frânghii. Înconjuraţi de soldaţi înarmaţi, sunt duşi la locul supliciului final, pădurea de la Pârâul-Rece, lângă Predeal.

Unul dintre ostaşi, originar şi el din Zărneşti, îl cunoaşte. Ostaşul acceptă să ducă familiei un bilet adresat părinţilor, soţiei, fratelui şi fetiţei lui care abia împlinise un an, bilet pe care Eugen Ionică îl scrie în acel moment pe un petec de hârtie.

Preaiubiţii mei mamă tată Viorica, Nelu,
Ancuţa, Vă sărut fiţi tari, nu mă
uitaţi, Dumnezeu să vă apere
Eugen
22/9/39

Prea iubiţilor mei, mamă, tată, Viorica, Nelu, Ancuţa;
Vă sărut, fiţi tari, nu mă uitaţi, Dumnezeu să vă apere.
Eugen 22/9/39

Urmează imediat mitralierea.

P.S. Dragostea fără margini a soţiei lui, Viorica, răsturnând cerul şi pământul, obţinuse de la Carol al II-lea "graţierea", dar acesta cerea în schimb o declaraţie.

Eugen Ionică a refuzat pentrucă ceea ce cerea regele scelerat era incompatibil cu sentimentul de demnitate în care creştea această generaţie de martiri.

Tatălui meu,

Scrisoare târzie.

Într'o seară, pe micul ecran, în "Memorialul durerii", a apărut chipul grav al unei tinere muziciene, care se întreba simplu şi trist : "Ce-aş putea face pentru tata?".
Era fata lui Toma Arnăuţoiu, erou al rezistenţei anticomuniste din munţi. Întrebarea Ioanei Voicu era şi întebarea mea; m'a urmărit şi mă urmăreşte de multă vreme.

"Memorialul durerii", dragă tată, e un document greu şi important pentru neamul românesc; chiar dacă nu e loc pentru tine acolo şi nici pentru noaptea sinistră, noaptea de coşmar din 22-23 Sept. 1939. Poate că neamul nostru ar trebui să mai mediteze asupra mişeliei acelei nopţi, pentru că altfel acest păcat ascuns, chiar şi pe jumătate, sau bagatelizat, ar putea atrage alte şi alte mişelii asupra noastră.

Ce-aş putea eu face pentru tine tată?!

Poate să stăm puţin de vorbă... Să'ncerc să-ţi scriu.. E tare târzie scrisoarea mea? Iartă-mă... Chestiunea asta cu noţiunea timpului îmi scapă mereu. Cred că în bună măsură vine şi de la şocul din ziua când am împlinit 34 de ani; vârsta ta când ai fost asasinat; trăisem cumva cu credinţa tuturor copiilor şi a celor foarte tineri, că taţii nu pot fi decât nişte persoane în vârstă. Cred că mai ales atunci, la 34 de ani, timpul meu s'a speriat şi s'a pulverizat. De atunci mi se'ntâmplă să fiu, când insuportabil de tânără, când mai bătrână ca secolul, uneori chiar în aceeaşi zi.

Nici să găsesc cuvinte nu mi-e uşor. S'au şubrezit, nu mai au sens, iar uneori sunt prea îngâmfate... au fost folosite prea mult, nepotrivit şi viclean de atâtea ori; şi mai e ceva : în faţa unei nedreptăţi strigătoare la cer, după ce ţi se taie răsuflarea, de strigătul înăbuşit, simţi nevoia unei imense tăceri. Mi-ar părea tare rău, ca puse pe hârtie, să nu mai semene cu nevoia mea - ciudată poate - de-a-ţi vorbi ... de-a-ţi povesti.

Dar tu, aşa de bun şi îngăduitor, simt că vei înţelege şi vei ierta şi stângăcii şi cuvinte nepotrivite. Toată viaţa mea, cu timpul ei făcut ţăndări cu tot, a plutit şi pluteşte pe valuri, mereu, când într'o lume reală, când dincolo de ea; şi cu cât vreau mai tare să simt pământul sub picioare, cu

atât mai mult parcă, un drăcuşor, râzându-şi de mine, îmi face vânt, ca la scrânciobul din copilărie, să vadă până unde pot să zbor. Uneori rămân acolo, o vreme, agăţată de un nor. Alteori foarte multe întâmplări se petrec chiar pe pragul dintre cele două lumi.

Cred că aşa a hotărît Dumnezeu pentru mine. Altfel cum aş putea strânge acum în mână, singura mea avere, bileţelul tău de trei rânduri, din noaptea crimei? Pentru puterea ta de a-l scrie în acele clipe, nu există recunoştinţă pe măsură aici pe pământ; iar militarului din plutonul de execuţie, care l-a adus, îi va face Dumnezeu păcatele mai uşoare.

Să nu te uităm... spui tu... Toţi ceilalţi au plecat şi ei... şi bunicii şi Nelu şi mama... toţi cu neuitarea în suflet; cât despre mine care încă mai pribegesc pe aici, ştii ce cred? Am să-ţi spun... Sigur, mama trebuie să-ţi fi povestit...

Mai ţii tu minte întâmplarea cu ghicitoarea? Înainte de-a vă cunoaşte voi, minunata ta Vioraş avea 24 de ani şi urma să se logodească cu un profesor universitar; era deja chimistă, se'ntorcea acasă, de la laborator, când femeia necunoscută a oprit-o pe stradă, în preajma unei cârciumi mici, a aşezat-o la o măsuţă lângă intrare şi uitându-se în ochii ei doar, i-a spus : "Dumneata lucrezi îmbrăcată în alb şi cu sticle de diferite mărimi; logodna pentru care te pregăteşti nu se va face; soţul d-tale va veni de peste mări şi ţări, va fi o dragoste ca'n poveşti şi la naşterea unui copil se va întâmpla o mare nenorocire".

Totul s'a petrecut absolut exact. Peste câteva luni, tu te'ntorceai cu doctoratul de la Paris. Nouă ani mama n'a vrut copil şi aţi fost atât de fericiţi! Îmbătaţi de fericire aţi hotărît naşterea mea. Apoi a venit închisoarea şi asasinatul.

De multe ori am fost urmărită de un sentiment - inconstant, ce-i drept - de vinovăţie. Acum ştiu însă cu siguranţă - dacă ceva se poate totuşi şti - că singurul rost al naşterii mele este neuitarea ta.

O dovadă în plus, este că imboldul important în hotărîrea mea de-a-ţi vorbi, de-a-ţi scrie, îl datorez unor fiinţe superioare, valori importante în ştiinţa şi cultura noastră, la vârste venerabile astăzi, care te-au cunoscut şi-ţi poartă o amintire greu de descris. M'au ajutat să aflu şi să lămuresc lucruri pe care din cauza ticăloşiilor care ne-au înconjurat o jumătate de secol, nu le-am ştiut ci doar le-am bănuit. Şi uite aşa am pus cap la cap,

amintiri dragi, unele zdrenţuite şi şchioape, ca să refac un trecut furat mişeleşte. Recunoştinţa şi respectul meu pentru aceste fiinţe deosebite **este** fără margini, şi–ţi voi vorbi despre ele în scrisori ce vor urma.

Până atunci aş vrea să mai afli, că era cu mulţi ani în urmă, când cu părul său alb, distinsul domn Ion Veştea, mi–a căzut în genuunchi şi mi–a sărutat mâinile : "Asta pentru că eşti fiica tatălui dumitale". Aşa mi–a spus!

Într'o seară mi–a vorbit cineva despre voi cei doi fraţi, despre tine şi despre Nelu, **Tatatiti** al nostru, ca despre o frumoasă legendă transilvană.

De altfel, asasinarea lui a fost mult timp învăluită în mister; bunica săraca era albă ca neaua şi încă îl mai aştepta... se pare că totuşi prin 1944 s'a întâmplat. De curând, un tânăr sociolog, demn de multă admiraţie, l–a descoperit prin studiile sale şi i–a făcut un portret care–l aşează acolo unde de fapt îi este locul, în fruntea oamenilor de cultură ai ţării. Nu contează câtă lume ştie acum, toate astea. **Eu** vreau să le afli tu de la mine. (cf. pag..)

Să ştii că sunt fericită să descopăr, ce nume ilustre aţi adunat voi în jurul revistei "Rânduiala", pe care aţi fondat–o. E acolo cea mai mare parte a elitei interbelice şi mai ales sunt mândră că în casa noastră, datorită ţie, au păşit mari caractere ale acestui neam. (cf. pag....)

Între foştii deţinuţi politici, deşi puţini mai sunt în viaţă, din cei ce te–au cunoscut, când se rosteşte numele tău, urmează de obicei o lungă şi respectuoasă tăcere. E ceva deosebit în tăcerea asta. O păstrez în auz şi'n toată fiinţă mea... şi privesc chipul tău... şi pe al mamei...

Continui să–ţi scriu cu orice risc. Nu pot să nu–ţi vorbesc despre mama... desprte extraordinara ta Vioraş! Dar cum să prinzi în cuvinte, acest argint viu şi strălucitor, care nici măcar nu poţi stabili exact cărei lumi îi aparţine? Cum să vorbeşti despre acest personaj de roman suprarealist, din ale cărui pagini curg lacrimi de sânge şi hohote de râs?

Cu farmecul ei irezistibil, dar şi cu inteligenţa ei, a întors guvernul pe dos ca să obţină fel de fel de aprobări, să m'aducă în braţe la închisoare, să–ţi poată trimite scrisori pe fotografii şi chiar să ne facă acea unică fotografie imortalizând clipa când ne–am cunoscut – fiindcă noi doi ne–am cunoscut la închisoare, la Râmnicu–Sărat. M'ai luat în braţe, m'ai sărutat şi ne–am despărţit apoi pentru totdeauna. (cf. pag....)

– –

A obţinut promisiunea de graţiere de la Carol al II-lea, dar a înţeles cu un curaj greu de închipuit refuzul tău în faţa preţului trădării. Cu humorul şi vitalitatea ei, **amendà** totul în jur. Nu rezista nimeni şi nimic în faţa spontaneităţii ei cuceritoare. N'au impresionat-o nici miniştri, nici guverne, nici chiar atunci când devenise foarte riscant; năvălea comunismul. Nu recunoştea decât valoarea autentică. Şi ce bine o recunoştea! În timpul războiului a apărat ca o leoaică toată familia; transportându-ne pe toţi cu bunici, cu nepoţi, cu veri, verişoare şi mătuşi, la vilă la Tohan, iar ea a stat să păzească singură, casa în Bucureşti, sub bombardamente, cu icoana în braţe, cu ochii la cer şi cu gândul la tine.

Peste drum, blocul s'a prăbuşit, la noi a rămas totul intact. După ce ne-au intrat sălbaticii în casă şi ne-au furat tot, au coborît peste balcon într'o noapte, sub ochii mei de copil speriat, întreaga ta bibliotecă. Au vândut-o, spunea cineva, în talcioc.

În acea noapte, mama fugise între două trenuti, cu capotul suflecat sub haină, să ducă părinţilor bolnavi la Fălticeni, antibiotice abea apărute. Au urmat zeci de procese în care s'a apărat singură şi dacă n'a putut recupera lucruri furate, am rămas măcar într'o cameră cu chirie în propria noastră casă.

Apoi calvarul epurărilor din serviciu... Plicul cu concedierea devenise aproape pretext de amuzament. Scoasă din Ministerul de Război, din postul de chimist şef, spăla eprubete şi podele ca să mă ţină la şcoală. Dar tu ştii cum adora dansul şi muzica, aşa că noaptea mă învăţa să dansez.

După ce a dat examene de diferenţă a început să lucreze la spital, în toxicologie. Noaptea bătea la maşină şi făcea traduceri. Nu mai dormea aproape de loc.

De fapt, boala începea să se cuibărească, dar eu nu realizam. Impulsivitatea ei devenea tot mai agresivă; deşi mă adora, când răspundeam puţin ireverenţios, mă pălmuia. Apoi plângea şi mă strângea în braţe. Presimţea atacul vulgartăţii asupra societăţii şi îi era frică să nu mă molipsesc.

Dac'ar vedea şi auzi, săraca de ea, cum vorbesc demnitarii astăzi, ar realiza până la ce cote a ajuns acest virus să altereze şi cea mai elementară bună cuviinţă. Spaima ei a fost cu mult prea îndreptăţită. Dar noi continuam atunci ora de dans şi muzică şi ea spera să mă salveze.

Am întrebat–o odată, cu inconştienţă de copil, cum mai rezistă. Mi–a răspuns zâmbind : ..."Nimic în lume, nici un rău care mi s'ar face, nu se poate măsura cu fericirea celor nouă ani alături de tatăl tău", parcă aştepta răul cel mare să–l întâmpine cu un hohot de râs. Era **un om** foarte puternic, Vioraş a ta, în ciuda feminităţii şi frumuseţii ei cuceritoare iar veselia ei debordantă, cred că era o continuă fugă de disperare.

Ce fericită a fost când am intrat la Institutul de Teatru!

Dar aici începe o altă poveste iar între timp durerile provocate de cancerul la pancreas, deveneau tot mai dese. O surprindeam uneori îndoindu–se de durere. N'am putut stabili dacă a ştiut cu adevărat ce are. Forţa ei nefirească aproape, o făcea să râdă cu poflă spunând că tumoarea care lua proporţii, ar putea fi un frăţior pentru mine, trimis direct de Sfântul Duh.

Când s'a internat la spital, s'o opereze Dr. Djuvara, eu eram în prima sesiune de examene şi ca să nu mă tulbure, mi–a spus că e la munte, pentru o perioadă de odihnă. Îmi descria munţii la telefon şi–mi trimitea portocalele pe care le primea. Dr. Djuvara a deschis doar, fără să mai poată interveni, şi a mai trăit cu morfină încă trei zile. Doctorii încercau să mă convingă că era mai bine aşa : "S'ar fi chinuit prea tare cu durerile" spuneau ei. Dar era mama mea, încă tânără, iar eu aveam 17 ani, lupta abia începea şi râsul ei nu mai era!

Da, cu siguranţă a ştiut ce are. Ea ştia întotdeauna totul.

Aşa a vrut Dumnezeu ca printre râsete şi lacrimi şi paşi de dans, ea să ştie totul; **adică esenţialul.**

Ar trebui poate să mă opres aici... Mi–e teamă că te obosesc; iartă–mă. Dar tu ai plecat aşa devreme... Şi s'au întâmplat atâtea...

Dacă nu mi–ar provoca un aşa puternic gust de cenuşă, ar trebui să–ţi vorbesc despre relaţia mea cu imperiul pervertirii al "Marelui frate" al lui Orwell sau cu D–l Nimeni, cum extraordinar l–a numit Constantin Noica. Asta va merita şi ea o istorisire specială.

D–l Nimeni, crezând că m–a smuls definitiv din rădăcini, ştiindu–mă singură şi însingurată, m–a bănuit probabil aptă de devotament şi m–a tolerat; sau mai exact a lăsat această impresie. Ce n'a ştiut însă a fost că imunitatea absolută o aveam în sânge şi peste toate mai era Dumnezeu şi icoana. Pentrucă altfel nu e de înţeles, la câte mârşăvii s'au petrecut, de ce

am rămas în facultate, deşi n'a vrut-o, de ce nu m'a arestat în 1956, deşi a vrut-o, de ce am rămas în singura mea cameră, deşi a vrut să mă mute la cămin, într'un mediu muncitoresc, sănătos. Mai mult, casa, care trebuia de zeci de ori demolată, a rămas în picioare.

E drept, au mai fost şi oamenii... unii... care au întins câte o mână, câte un deget, câte o bucăţică de suflet, în momente de cumpănă... şi nu pot fi uitaţi... şi o singură faptă bună, într'o asemenea lume înseamnă ceva, aşa cum ticăloşia rămâne ticăloşie. A te face că uiţi, sau că nu observi diferenţa, înseamnă a fi la fel de ticălos. Doamne, câte ar mai fi de spus!

Acum, de pildă, se vorbeşte mult la noi de serbarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918... de cei 75 de ani de-atunci... de România Mare, care nu prea mai e Românie Mare ... Aglomeraţie mare la tribunele oficiale. De fapt aglomeraţia a început încă în Decembrie 1989. Nici nu ştii ce mulţi sunt cei ce vor să intre în istorie. Îţi simt surâsul îngăduitor şi trist. N'aş vrea să impietez cu nimic asupra nobleţei sufletului tău. Dacă n'aş şti, cu câtă viclenie şi perseverenţă, vremurile şi vrerile din care n'am ieşit cu totul, s'au străduit să ne omoare istoria şi rădăcinile, n'aş insista să-ţi amintesc.

Tu rămâi oricum, nepotul Generalului erou Traian Moşoiu şi ginerele Generalului Constantin Neculce, descendent al cronicarului şi decorat de Regele Ferdinand, amândoi generalii guvernatori militari, unul în Transilvania, celălalt în Basarabia şi Bucovina, din familii care au dat oameni de stat, reprezentanţi importanţi pentru ţară, pentru Europa iar jertfa ta curată înnobilează încă odată familia şi neamul întreg..

Iartă-mă tată, ştiu că nobleţea spiritului tău nu are nevoie de elogii; tu poţi trece peste multe; şi peste nerecunoştinţă şi peste bunuri furate şi peste ştergerea numelor de pe străzile ce vă purtau în amintire... şi încă peste multe... dar nu peste minciuna grea, minciuna întreţinută, acoperită, chiar şi acolo unde nu te-ai fi aşteptat. Ştiu că asta te doare; ca şi violenţa, vulgaritatea, impostura şi mai ales lipsa de credinţă, cărora te-ai împotrivit până la jertfă. Ştiu cât rău îţi fac vorbele mari fără acoperire. Dar oamenii sunt atât de diferiţi şi boala a fost atât de grea, încât amnezia şi confuzia, uneori dirijate, alte ori nu, sunt aproape totale.
Cum să nu-ţi spun că ştiu cât de mult ai vrut tu să se deschidă ţara asta către lume şi să vină tot ce e mai bun din lume în ţara ta şi cât de mult ai făcut pentru asta încă acum 60 de ani!

Cum îi priveşti tu oare pe cei ce–au distrus aproape totul pe pământul ăsta al nostru, sau au stat în preajma distrugătorilor şi ne arată acum dezinvolt harta Europei, ne învaţă să fim moderni şi să păşim în rândul oamenilor? Şi n'au nici măcar decenţa discreţiei.

E absurd, e ridicol, e indecent? E greu de spus, de fapt e fără frică de Dumnezeu.

Nimeni şi nimic pe lume nu mă poate opri să–mi imaginez un drum posibil al acestui neam, al acestei ţări, dacă atâţia fii ai ei, ai extraordinarei generaţii de aur antebelice, n'ar fi fost mişeleşte asasinaţi sau reduşi la tăcere. Nu se poate să nu te cutremure o asemenea frângere de istorie!

Ce nu înţeleg mulţi dintre urmaşii lor, chiar învăţaţi, este că neaplecarea foarte serioasă dar şi smerită asupra acestui trecut, rupt cu brutalitate şi încă ascuns cu perfidie, nu va putea vindeca o pervertire sufletească şi mentală strecurată incredibil de profund chiar şi în spiritele la care nu te–ai aştepta.

Aş fi vrut să–ţi pot povesti cum ieşind din închisoarea minciunii şi întunericului, în Decembrie 89 am alergat, ca toţi, spre libertate; dar când să trec de poarta miraculoasă, am încremenit în plină lumină: violenţă, impostură şi vulgaritate; unde să te ascunzi? Am rămas suspendată în gardul de sârmă ghimpată. Cum să nu te mâhnească şi să nu te revolte chiar gestul celor care nevrând să jignească cumva susceptibilităţile de multe ori viclean confecţionate, preferă să jignească memoria propriilor martiri?

Poate că nu–mi vei răspunde, dar sigur te vei ruga pentru românul Ilie Ilaşcu şi familia lui (cea de spirit şi cea de acasă).

Nu pot să nu mă gândesc la procesul tău! S'ar putea oare repeta atât de monstruos istoria?

Şi aşa, pe nesimţite, mă întorc la mormântul tău şi la Blaise Pascal, la gândul lui despre Dumnezeu şi lume – cu toată ştiinţa ei cu tot.

Mă întorc la singura elită adevărată, cea dăruită cu har; la acest har în faţa căruia inteligenţa vicleană, ori cât de puternică, se va frânge. Mă întorc la mormântul tău, căruia sălbaticul şi atot stăpânitorul domn Nimeni, i–a distrus crucea o jumătate de secol, dar oameni simpli ai satului, cu bunul lor simţ, l–au însemnat cu un brâu de beton.

Mă întorc la recunoştinţa oamenilor cu care aş fi vrut să ţi-l împodobesc astăzi, dar câtă vreme ea e doar şoptită cu grijă, sau murdărită de prostie, necunoaştere sau rea credinţă, mă lipsesc de ea.

Te asigur însă cu bileţelul tău de trei rânduri în suflet şi'n gând, că voi recunoaşte întotdeauna valoarea autentică - oricât de înşelătoare e astăzi performanţa înlocuitorilor.

Cum voi recunoaşte mereu şi diferenţa între cei ce s'au vrut sau se vor demni de jertfa voastră sfântă şi păstrează intact spiritul ei şi cei ce şi-au ascuns propriile vanităţi şi greşeli - şi-au făcut şi pe alţii, mai mult sau mai puţin conştient să-i urmeze - in spatele acestor sublime sacrificii.

Oare nu e deajuns că istoria noastră e atât de dramatică şi complicată, mai trebue stropită cu minciuni în continuare?

Generaţia voastră măcelărită mişeleşte, apoi încă vreo două pierdute în pâcla teroarei, fricii, oportunismului, oboselii şi confuziei... Oare nu e deajuns?

Roagă-te tu pentru noi! Roagă-te să fie salvaţi oamenii care-şi mai pot închipui o clipă măcar că D-l Nimeni ar putea deveni cineva. Roagă-te să fie ajutaţi şi cei pe care încă nu-i sperie materialismul deşănţat al secolului, prezent în toate colţurile lumii, ca şi pentru cei ce cred că violenţa poate aduce vreun bine pe pământ.

În aceste momente când mă despărţeam de scrisoarea ta, a căzut ca un trăznet sentinţa de condamnare la moarte a lui Ilie Ilaşcu.

Ce se poate spune încă....

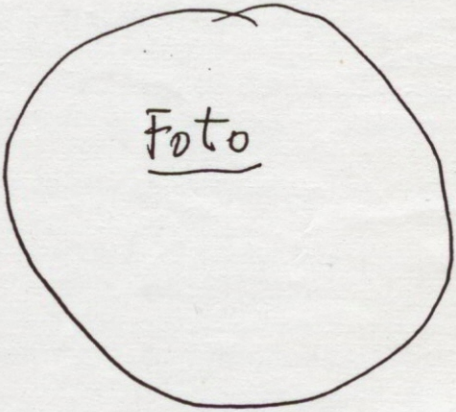
Iartă-ne şi revarsă o ploaie de lumină cerească să ne spele de atâta noroi; şi picură în această lumină, câţiva stropi din sângele curat, vărsat în noaptea cumplită din 22-23 Septembrie 1939; să ne vindece de laşitate şi frică, să ne dea puterea de-a sta în picioare şi a ne regăsi fermitatea şi demnitatea.

Tu poţi face astea. Roagă-l pe Dumnezeu să-i lase viaţa lui Ilie Ilaşcu. Tu ai dreptul să-I ceri asta. Dumnezeu pe tine te iubeşte.

Dar oare pe noi ne va ierta?

Dacă de pe aici de la noi, îţi mai poate face ceva cât de puţin bine, fii liniştit, suflet ales, nu te pot uita.

Anca.

EUGEN IONICĂ

Comandant legionar,
arestat la 18 Aprilie 1938,
asasinat la 22/23 Septembrie 1939.